

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

**The Contemporary
Relevance of the
Ketubah**

Rabbi Yona Reiss
ט"ו טבת תשע"ט Sunday, December 23, 2018

א. רמב"ם הלכות אישות פרק י הלכה ז

וצריך לכתוב כתובה קודם כניסה לחופה ואחר כך יהיה מותר באשתו, והחתן נותן שכר הסופר, וכמה הוא כותב לה, אם היתה בתולה אין כותבין לה פחות ממאתים דינרים, ואם בעולה אין כותבין לה פחות ממאה דינרים, וזה הוא הנקרא עיקר כתובה, ואם רצה להוסיף לה אפילו ככר זהב מוסיף, ודין התוספת ודין העיקר אחד הוא לרוב הדברים, לפיכך כל מקום שנאמר בו כתובה סתם הוא העיקר והתוספת כאחד, וחכמים הם שתיקנו כתובה לאשה כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה.

ב. ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שנה

והמצוה השנ"ה היא שהזהירנו שלא לבא על אשה בלא כתובה ובלא קדושין והוא אמרו ית' (שם) לא תהי' קדשה מבנות ישראל.

ג. שמות פרק כב פסוק טו-טז

וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֲרָשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה מִהֵרָ יִמְהַרְנָה לוֹ לְאִשָּׁה:
אִם־מָאֵן יִמָּאֵן אֲבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקַל כְּמִהַר הַבְּתוּלָת:
אִם־מָאֵן יִמָּאֵן אֲבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקַל כְּמִהַר הַבְּתוּלָת:

ד. רש"י שמות פרשת משפטים פרק כב פסוק טו

מהר ימהרנה - יפסוק לה מוהר כמשפט איש לאשתו, שכותב לה כתובה וישאנה.

ה. רמב"ן שמות פרק כב פסוק טו

ומה שפירש הרב במהר ימהרנה לו שיפסוק לה מהר כמשפט איש לאשתו שכותב לה כתובה, אינו אמת שהמפתח אם ישאנה אינו נותן קנס, ואם יגרשנה אחר הנשואין אין לה עליו כלום מן התורה, שהכתובה מדברי סופרים הוא. אבל פירוש מהר השלוחים שאדם משלח לארוסתו כלי כסף וכלי זהב ובגדים לצרכי החופה והנשואין, והם הנקראים סבלונות בלשון חכמים.

ו. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף י עמוד א

הא שמעינא ליה לרבן שמעון בן גמליאל דאמר: כתובת אשה מדאורייתא; דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר: נותן לה ממעות קפוטיא.

ז. חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף י עמוד א

והנכון דאפי' לרשב"ג אין לה אלא מאתים של מדינה, שלא אמר הכתוב חמשים כסף צורי אלא לאונס ומפתח דוקא אבל משום דאפקיה רחמנא בלשון מוהר יליף מינה רשב"ג דיש לבתולה מוהר מן התורה, אבל אין לה קצבה מן התורה אלא כפי מה שירצו או כפי מה שיסכימו חכמים, תדע דלא אשכחן שום תנא דלימא אפילו לרשב"ג דכתובת אשה מאתים צורי, והכי ודאי מוכח לישנא דאמר רשב"ג מכאן סמכו חכמים לכתובת אשה מן התורה כלומר מצאו סמך לתקן לה שם כתובה מן התורה ופסקו שתהא מאתים כסף של מדינה וכן פי' הרמב"ן ז"ל. ופסק ר"ת ז"ל הלכתא כרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא, דכיון ששינוי נשא בקפוטיא כמותו הא קי"ל כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ וכו', ומפני זה נהגו במקצת מקומות לכתוב בנוסח כתובה כסף זווי מאתן דחזו ליכי מדאורייתא ולפירוש ר"י ז"ל חייב ליתן לה של כסף צורי כאונס ומפתח, ואין זה נכון דסוגיין בכולה תלמודא כתובה דרבנן ורב נחמן דהלכתא כותיה בדיני הכי ס"ל, וההוא כללא דרשב"ג לאו דוקא הוא ואמוראי פליגי ביה בפרק המדיר (ע"ז א'), ועוד שלא נאמרו הכללות במקום שחולקים סוגיית האמוראים, וכן פסק הרמב"ם והגאונים כולם ז"ל, הלכך ראוי לכתוב בנוסח הכתובה דחזו ליכי מדרבנן א"נ דחזו ליכי בלחוד, ואם כתב דחזו ליכי מדאורייתא אפשר לומר דלית לה כתובה כלל ואסור להשהותה, והחכם הגדול ה"ר פנחס הלוי ז"ל כתב כי מסתמא לא נתכוין להשהותה בלא כתובה אלא ליפות את כחה קאמר שתגבה ממנו כסף זווי מאתן דחזו לה מדאורייתא כדין אונס ומפתח דהיינו מאתים זו ומן העידית.

ח. שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן טו סעיף ו

כמה שיעור הכתובה, לבתולה ק"ק, ולאלמנה מנה, ושל זו וזו יב כסף מדינה; הגה... אבל לדעת יש פוסקים, מאתים של בתולה ומנה של אלמנה (כד) משערים יד בוזזי דאורייתא, והוא שמונה פעמים יותר וכתבו דלכן נהגו לכתוב בכתובה דחזו ליכי מדאורייתא וי"א דכותבין דחזו ליכי, סתמא (הגהות מיימוני פ"י דאישות). (כו) והמנהג לכתוב לבתולה: דחזו ליכי מדאורייתא, אבל לא לאלמנה. וכל זה במקום שאין מנהג, אבל במקום שיש מנהג, מה שגובין הולכין אחר המנהג, וכמו שיתבאר לקמן.

ט. חלקת מחוקק על שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן סו סעיף ו, ס"ק כד, כו (כד) משערים בזווי דאורייתא. דעת ר"ת הוא דכתוב' דאורייתא וע"כ צריך ליתן לה מאתים דינר צורי והוא עד"מ אם כ' דינר של פדיון הבן עולים לער ה' לוט נמצא מאתים דינר עולים לחמשים לוט כסף צרוף דהיינו עשרים זהובים ריינוש בזמנם ודעת הרא"ש אף שכתוב' דרבנן מכל מקום צריך ליתן כסף צורי מאתים דינר ודעת הרמב"ן להיפך אף שכתוב' דאורייתא מכל מקום הסך אינם דאורייתא רק התור' אמרה יתנו לה מזהר ולא נתנה קצבה ומאחר שאין הכסף קצוב בתור' הנה הוא כסף מדינ' דהיינו כ"ה דינר כסף צורי שעולים למאתים כסף מדינה. (כו) והמנהג לכתוב לכתוב' וכו'. נרא' אף דלהלכ' ק"ל כמ"ד כתוב' דרבנן דהא רוב הפוסקים ס"ל הכי ובפרט שהבעל מוחזק וכמו שפסק הב"י מ"מ מאחר שהמנהג לכתוב לכתוב' מדאוריית' הכוונ' היא כמ"ש הרא"ש שיתן לה מאתים דינר כסף צורי וכל תנאי שבממון קיים.

י. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פט עמוד א
מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה? כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה.

יא. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן צא
הנה מעת בטול המטבעות כמעט בכל העולם וגם אצלנו בארה"ב שהוא זה עשיריות בשנים מערך שנת תש"ה אחרי מלחמה העולמית השניה אשר לבד הגזירות שעל כלל ישראל נעשה שמה ושערוריה בכל המדינות ומשתמשין רק בשטרות המדינה אשר הם בשם מטבע הדאלאר לא ידוע אף לחכמים ובעלי הוראה ודיינים שיעור הכתובה וכמעט שלא עיינו בזה כלל כי כמעט בכל עניני גירושין אין נוגע למעשה כי אחרי שא"א לגרש בעל כורחה תלוי בגירושין במי שתובע הגט ונותן לצד השני סך גדול כפי שמתרצה ליתן או לקבל הגט, וגם באלמנות אף כשאין אמותיהן של הבנים רובא דרובא איכא צוואה וגם איכא בזה דינא דמלכותא שהרבה מתרצין או מוכרחין לעשות שלכן לפעמים המועטין שמזדמן לעשות כדין לא עיינו רבותינו בזה ועושין פשר בעלמא שלא שייך לדין כלל אשר לכן מצאתי לנכון לומר בזה הנכון והאמת לדעתי העניה.

הנה בכתובה שלנו כותבין מאתן זווי דחזי ליכי מדאורייתא שלכן הוי החיוב בזווי דצורי, בין מחמת שנוהגין כתוס' דסברי בכתובות דף י' ע"א ד"ה אר"נ דכתובה דאורייתא והזכרו בתוס' שם ר"ת והר"י וריב"ם ומסתמא כל בעלי תוס' הם בשיטה זו, בין מטעם שיטת הרא"ש שם דמסיק כהמפרשים דאפילו כתובת אשה מדרבנן נמי תיקנו ליתן לכתובה מכסף צורי, ומדאורייתא הוא פירוש על הכסף האמור בתורה שהם כסף צורי כדי שלא נטעה דכיון דמדרבנן הוא לא מתחייב אלא בכסף מדינה אבל אם לא יכתוב מדאורייתא נמי יצטרך ליתן כסף צורי ומפורש בקצור פסקי הרא"ש ובטור /אה"ע/ סימן ס"ו שכן הוא שיטת הרא"ש לדינא...

עכ"פ המאתן זווי הוא מאתים זווי צורי שהם עשר פעמים כשיעור פדיון הבן, ושיעור פדה"ב הוא חמשה לו"ט וקווינ"ט כדאיתא בט"ז סימן ש"ה סק"א כסף צרוף, וכתב הגר"א סק"ד שלא דק במועט דקווינ"ט הוא רביע והאמת שהוא חמשה לוט ושליש. וכן איתא בנחלת שבעה סימן י"ב אות ל"א, וא"כ הכתובה דהיא עשר פעמים היא נ"ג לוט ושליש כסף צרוף. אבל כאשר בימי רבותינו הראשונים היה מטבע שלהם מכסף צרוף שהיה כסף בזול מאד עד שהיה זקוק שהוא ט"ז לוט בשני זהובים ולא היה נחשב לכלום למעט הגירושין ולכן תיקנו לכתוב מאתים זקוקים כסף צרוף שהוא ארבע מאות זהובים...

ומ"מ העמידו הכתובה על סך מאתים זקוקים ולכן יש גם לנו לגבות סך זה דע"ז מסתבר שנשארה התקנה דכסף כתובה אינו חשוב למנוע מגירושין יתנו כתובה מאתים זקוקין ואיכא טעם על מה שהשאירו לכתוב הזקוקים אף שלא גבו זה כדי לידע איך לעשות כשיהיה עוד זמנים שלא סגי כתובה דאורייתא למנוע מגירושין, והוא מאה פונט כסף צרוף, וסך זה יגבו גם כשנתאלמנה. ולא למנה יגבו מאה זקוקים כסף צרוף שהוא חמשים פונט כסף צרוף...

יב. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן צב

ואגב אכתוב בקיצור עצם שיעור כתובה בזמננו במדינתנו כפ"מ שהוריתי במקום ששייך להורות, דהא בגירושין לא שייך להורות מאחר שרגמ"ה אסר בחרם לגרש בע"כ שהוא תלוי במי שרוצה בהגירושין בין הבעל בין האשה הוא מוכרח ליתן לצד השני עד שיתרצה ליתן או לקבל הגט כפי שמבקש. אבל נוגע זה לאלמנה, וליבמה כשרוצה לחלוץ ולשלם לה כתובה כשנשארו ממון ונכסים מהאח, ולפעמים רחוקים גם לגירושין כשנתרצת להתגרש כשיתן לה הכתובה כדין. שעד המלחמה הראשונה שהיו מעות כל מדינה ומדינה במדויק היו משלמין לכתובת בתולה ע"ה רובל במדינתנו ברוסלאנד ולא למנה החצי מזה אף שבכתובה נכתב ס"ה מאתים זקוקים כסף, וזקוק הוא ט"ז לוט שהיה זה חצי פונט...

עכ"פ חזינו שכשראו הראשונים ששיעור הכתובה לא היה שום חשיבות להמנע בשביל זה מלגרש וגם לא היה בזה שום חשיבות דחינא להנשים בשביל זה תיקנו לכתוב מתחייבין במאתים זקוקים לכתולה ומאה זקוקים לאלמנה. א"כ בשנים אלו במדינתנו בארה"ב ובעוד מדינות דלא רק ע"ה רובל שהיו ערך ארבעים דאלאר, ואף לא מאתים דאלאר, לא נחשבו כלום לענין מניעה אף לענין שבעניינים להמנע בשבילם מלגרש אשתו, וליכא בזה שום חשיבות

לחינא, ואדרבה הוא כגנאי להו שבשביל סך קטן כזה שלא ראוי לחיות בזה אפילו זמן קצר וששום איש בעולם אפילו עני גדול לא ימנע מלגרש בשביל זה שהיה שייך לחכמים לתקן בשביל זה, שא"כ ודאי גם זמן כזה הוא בכלל תקנת הראשונים שתהא הכתובה מאתים זקוקים ממש לבתולה ולאלמנה מאה זקוקים ממש, ומסתבר שבשביל זה הניחו לכתוב זקוקים גם בכל מאות השנים אף כשכבר לא היה צורך לזה והתחילו לגבות רק מאתים זהובים, להודיענו שהתקנה לא נתבטלה שאם יהיה עוד זמן כזה שליכא חשיבות בסך הזהובים איכא תקנתם להתחייב ולגבות ממש במאתים לבתולה ומאה לאלמנה.

יג. בית שמואל סימן סו ס"ק טו

טו אבל במקום שיש מנהג. ב"ח כתב מה שכתב במדינו' פולין מאתים זקוקים היינו מאתים מרק וכל מרק הוא שני זהובים לכן גובין במדינות פולין ארבעה מאות זהובים ובמדינות ליטא מרק עה"ג וגובין ת"ק זהובים ובאלמנה גובין חצי סך של בתולה ושיעור זה הוא עם סך כתובה שלה והכל נכלל בזה, ובדרישה כתב דשיעור כתובה אין נכלל בסך זה... ויש לדחו' ויש לומר בוודאי אין הכתוב' בכלל אלא ב"ח כתב דמנהג פולין כך הוא שכוללים הכתובה בסך מאתים זקוקים.

יד. סמ"ע סימן פח ס"ק ב

...נמצא דשיעור פרוטה יהיה שמינית מ"פעניק ווינר וליטוויש". וק"ק לומר כן דשמינית מפעניק יחשב ממון לקדש

טו. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קיט סעיף ו

יכול לגרשה בלא דעתה. הגה: ואפילו אין לו לשלם לה הכתובה ונדונייתה, אינה יכולה לעכב משום זה הגירושין, אלא תתגרש ותתבע אותו מה שחייב לה (תשובת הרא"ש וריב"ש). וכל זה מדינא, אבל ר"ג החרימם שלא לגרש אשה שלא מדעתה, אם לא שעברה על דת, וכמו שנתבאר לעיל סי' קט"ו. ואפי' אם רוצה ליתן לה הכתובה, אין לגרשה בזמן הזה שלא מדעתה (סמ"ק סי' קפ"ד).

טז. חלקת מחוקק על שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קיט סעיף ו

(ה) ואפי' אין לו לשלם לה הכתובה. אין דין זה מוסכם דהא הרשב"א סי' אלף רנ"ד כתב שאין אדם רשאי לגרש אשתו אם אין לו לפרוע כתובתה.

יז. שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן סו סעיף ג

ועיין לקמן סי' קע"ז, דבמקום שאין מגרשין רק מרצון האשה, אין צריך לכתוב כתובה; אם כן בזמן הזה במדינות אלו, שאין מגרשין בעל כרחיה של אשה משום חרם רבינו גרשום, וכמו שיתבאר לקמן סימן קי"ט, היה אפשר להקל בכתיבת הכתובה, אבל אין המנהג כן ואין לשנות (כל זה ד"ע).

יח. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אונס ומפתה סימן קעז סעיף ג

האונס את הבתולה, חייב לישא אותה, ובלבד שהיא ואביה יהיו מרוצים, אפי' היא חגרת או סומא, ואינו רשאי להוציאה לעולם אלא לרצונה. לפיכך אין צריך לכתוב לה כתובה. ואם עבר והוציאה, כופין אותו להחזירה.

יט. בית שמואל על שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן סו סעיף ג

יא ועיין בסימן קט"ו. שם איירי במאנס את הבתולה דכתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו אין צריך לכתוב לה כתובה ומדמה הרב ה"ה לפי חר"ג אינו יכול לגרשה בעל כרחיה אין צריך לכתוב לה כתובה ויש לומר איסור דאורייתא שאני.

כ. חזון איש, הלכות כתובות סו: כא

...ומבואר בבהגר"א ס' ש"ה דהנוהגין לכתוב בכתובת בתולה מאתים זקוקים הכונה לזקוק הראשונים שכל זקוק ט"ז

כא. שו"ת בית אבי ג: קלז(ב)

לכן לדינא לפע"ד שקשה לשער ערך הכתובה בסכום כל כך גדול שעולה לאלפים דינר כמו כתובת בתו של נקדימון בן גוריון של אלף אלפי דינרי זהב, כמבואר בש"ס כתובות רס"ו, הן אמת לפי"מ שכתבנו לעיל שכסף הכתובה היא

סכום של פרנסה לשנה תמימה אבל אפילו לזה הרי זה גוזמא וגם איך כתב הריב"ש דסכום הכתובה הוא קטן רק דבימיהם היו עניים ביותר.

כב. פסק דין מאת רב שלמה דיכובסקי, רב שלמה עמאר ורב עזרא בר שלום (הובא בהדין והדיין גליון ז') סכום הכתובה ותוספת הכתובה צריכים להימדד לפי עיקר כתובה שקבעו חז"ל: סכום השווה ל-200 זוז, שהוא הסכום שאדם זקוק לו לפרנסתו במשך שנה, ואם יש לו אותו, איננו יכול ליטול מן הצדקה (לפי דברי משנת פאה ח' ח' ופירוש ר"ש משאנן עליה). זהו הסכום אותו קבעו חכמים לעיקר כתובה, היות ונכון שאשה לאחר גירושה לא תחזר על הפתחים, ועד שתינשא מחדש תהיה לה אפשרות קיום מינימלית במשך שנה אחת, כמו למי שנמצא על הגבול שבין עני לשאינו עני כיוון שכן יש לקבוע סכום מינימום ומקסימום לכתובה, בהתחשב באפשרות היקום של האשה לאחר היפרדה מהבעל, לפי רמת החיים שהיתה מורגלת בנישואין, וזאת למשך שנה שלמה. המינימום לפרנסה חודשית הוא קו העוני של הביטוח הלאומי בסכום של כ-3000-4000 ש"ח לחודש, כלומר 36000-48000 ש"ח לשנה. אף את הרף העליון לכתובה יש לקבוע בסכום של כ-10000 ש"ח לחודש, כלומר 120000 ש"ח כל כתובה בערך גבוה יותר תיחשב לכתובה מוגזמת

כג. שיעורי תורה ג:מד (מאת רב חיים נאה)
שיעור כתובה לפי מנהגנו...ועוד מאתים זקוקים כסף שהם 3846 גרם...

כד. שו"ת הרשב"א חלק ב סימן רסט
תשובה כלל גדול אמרו המוציא מחברו עליו הראיה. ולפיכך כל בעל שטר מוציא וכל שיש לדונו בשני עניינים אתה דנו קולא לתובע וחומרא לנתבע. ולא יד בעל השטר דוקא אמרו אלא כל מוציא כבעל שטר...

כה. שו"ת הרשב"א חלק ב סימן שה
עוד שאלת מ"ש יד בעל השטר על התחתונה. הודיעני אם הוא כלל לכל דבר ואפילו יש בשטר לשון שיש לו שתי משמעות אפילו האחד דחוק מאד והאחד מרווח, ואפילו כשבית דין מכירין מתוך הכתב שכיון למשמעות שהוא לתועלת בעל השטר אם לאו.
תשובה כל משמעותו ניכר לבית דין מתוך הכתב שהוא כן דנין אותו ואפילו ליפות כחו של בעל השטר. וכן אם דרכן של בני אדם לכתוב כן בענין שיש בו יפוי כח לבעל השטר דנין בו ואף על פי שאפשר לדונו אל משמע אחר שיהא ליפוי הלוה ולגרעון יד בעל השטר.

In re Estate of White, 356 N.Y.S.2d 208, 356 N.Y.S.2d 20862

Surrogate's Court of New York, Queens County

June 4, 1974

The testator died on April 3, 1973, and his will was admitted to probate on June 14, 1973. A notice of election dated July 3, 1973 was duly filed by the respondent, decedent's surviving spouse, pursuant to EPTL 5-1.1. Petitioner rejected the notice of election and moves to strike the notice on the grounds that the respondent on November 29, 1965, duly executed an agreement, in accordance with EPTL 5-1.1 (subd. [f]), waiving all rights which she might have to elect to take against any last will and testament of the decedent. In her answer, the respondent does not deny the due execution and effect of the November 29, 1965 agreement, but raises as her only defense the execution of an alleged "marriage contract" entered into between the decedent and herself on March 29, 1966. It is her contention that the said contract abrogated and voided the antenuptial agreement of November 29, 1965, and that according to the terms of the contract she is entitled to her intestate share and/or her full right of election.

The decedent and the respondent were married on March 29, 1966, pursuant to a religious ceremony in accordance with Jewish law. As a part of the ceremony, they executed the marriage contract in question, known as a "Ketubah". The pertinent parts of the "Ketubah" provide for the payment to the respondent "in view of thy widowhood", of "100 zuzim", and that this obligation shall pass to the decedent's estate. The respondent contends that these provisions abrogate the antenuptial agreement; that "zuzim" have no monetary value of any kind, but represent the intestate share to which the widow would be entitled under EPTL 5-1.1. In support of this construction the surviving spouse submits an affidavit of Rabbi Josiah Derby who officiated at the marriage ceremony in question. He states that the "Ketubah" was read to both the decedent and the surviving spouse, and, while read in Aramaic, that the decedent clearly understood the contents of the "Ketubah". Most importantly, he states at page 4 of his affidavit: "The Ketubah in this case having been executed in today's times, must necessarily be interpreted under today's laws and applying the Jewish legal axiom 'The Law of the land is the law', the Jewish Law says that the widow is entitled to that which the law of the land (New York State) allows her."

Petitioner, on the other hand, contends that, assuming the agreement is in any way binding, the decedent's only obligation under the agreement was to provide his widow with "100 zuzim", and that the surviving spouse having conceded the receipt by her, as joint tenant, of 200 shares of Occidental Petroleum Corporation, 100 shares of Asamera Oil Corporation and 100 shares of Gulf & Western Corporation, has already received more than the present value of "100 zuzim". Petitioner further contends that there is no language revoking the antenuptial agreement, and that the terms of the "Ketubah" are not in conflict with it.

It is the opinion of this court, after giving particular consideration to the above quote from Rabbi Derby's affidavit, that the "Ketubah", or Jewish marriage contract, has no binding effect on the property rights of the signers under the laws of the State of New York. (See Wener v. Wener, 35 A D 2d 50, 54.) No contractual rights are given to the surviving spouse under the terms of the Ketubah which would effectuate a revocation of the agreement of November 29, 1965.

George Horowitz, in his recent book "The Spirit of Jewish Law", after noting that the value of a "zuz" is estimated at about 15 cents, a sum which in ancient times was a considerable amount, stated: "In modern times, especially in the more civilized countries where the law of the land protects married women with respect to their property rights, the *ketubah* as a bond of indebtedness has become almost obsolete. Certainly, where the amount of that bond is merely the ancient statutory minimum of 200 *zuz* (valued at about 30 dollars), it is not taken seriously as a burden or charge on the husband's estate. Moreover, practically nowhere does the law of the land accord to the Rabbinical *ketubah* the force of a lien on the husband's property, real or personal. Thus, even for the observant and the orthodox, the *ketubah* has become more a matter of form and a ceremonial document than a legal obligation. The *ketubah* in our times serves to make the marriage a 'religious' ceremony rather than a mere 'civil' contract. It recalls also ancient and hallowed memories of a time when the Jews constituted a people with a distinctive body of their own laws." (G. Horowitz, *The Spirit of Jewish Law*, § 176.)

Accordingly, petitioner's motion is granted. The court finds that the surviving spouse validly waived her right to share in this estate by the agreement dated November 29, 1965, and said agreement is a bar to her right of election.